

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 672/2023-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **SUBCENTRO s. r. o.**, Pri starom letisku 17, Bratislava, zastúpenej **URBAN & PARTNERS, s.r.o.**, advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (predtým Krajského súdu v Bratislave) v konaniach sp. zn. 6S/214/2015 a 6S/217/2019 a postupu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2Stk/6/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave (predtým Krajského súdu v Bratislave) v konaniach sp. zn. 6S/214/2015 a 6S/217/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje** v konaní sp. zn. BA-6S/217/2019 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré jej **je povinný** zaplatiť Správny súd v Bratislave do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práv na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom krajského súdu, z ktorého výkon súdnictva prešiel na správny súd, a najvyššieho súdu, z ktorého výkon súdnictva prešiel na najvyšší správny súd, s tým, že najvyššiemu správne súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietáhov a jej bude priznané finančné zadosťučinenie 12 750 eur proti správne súdu a 7 850 eur proti najvyššiemu správne súdu.

II.

2. Proti sťažovateľke začalo v novembri 2013 správne konanie na úseku stavebného dozoru. Slovenská stavebná inšpekcia (ďalej len „inšpekcia“) rozhodnutím z marca 2014 uznala sťažovateľku za zodpovednú zo spáchania správneho deliktu podľa § 106 ods. 3 písm. a) a b) stavebného zákona a za to jej uložila pokutu 7 000 eur. Riaditeľstvo inšpekcie rozhodnutím z júla 2015 na odvolanie sťažovateľky toto rozhodnutie zmenilo, no uznalo sťažovateľku zodpovednou zo spáchania správneho deliktu podľa § 106 ods. 3 písm. b) stavebného zákona a za to jej uložilo pokutu 7 000 eur.

3. Proti týmto rozhodnutiam podala sťažovateľka v septembri 2015 správnu žalobu. Krajský súd v októbri 2015 vyzval žalovanú inšpekciu na vyjadrenie k žalobe. Tá sa k žalobe vyjadrila v novembri 2015. Následne súd v máji 2017 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu a zároveň jej doručil vyjadrenie žalovanej, ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila v júni 2017. Túto repliku krajský súd doručil žalovanej v januári 2018 a rozsudkom z apríla 2019 obe rozhodnutia stavebnej inšpekcie zrušil. Proti tomu podala žalovaná kasačnú sťažnosť, ktorá bola v júli 2019 predložená najvyššiemu súdu, ktorý rozsudkom zo septembra 2019 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Po vrátení veci krajský súd doručil rozsudok najvyššieho súdu stranám a pojednávanie na vyhlásenie rozsudku nariadil na 1. júl 2021. Tento termín z dôvodu na svojej strane zrušil a žalobu sťažovateľky zamietol rozsudkom z 25. novembra 2021. Proti tomu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť, ktorá bola v marci 2022 predložená najvyššiemu správne súdu. Podaním z 26. októbra 2023 oznámila sťažovateľka zmenu advokáta a požiadala o nariadenie termínu pojednávania. Najvyšší správny súd rozsudkom z 30. novembra 2023 kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol.

III.

5. Sťažovateľka zdôrazňuje, že stav právnej neistoty v otázke, ktorá bola predmetom správneho konania, trvá už od novembra 2013, keď voči nej začalo správne konanie. Odstránenie stavu právnej neistoty je pre ňu extrémne dôležité. Podľa sťažovateľky jej súdy nesústreďeným postupom spôsobili významné škody, pretože nie je schopná plniť svoje záväzky a bol jej spôsobený ušlý zisk, ktorý narastá a ktorý je spojený nemožnosťou ďalších investícií. V dôsledku postupu súdov je ohrozená jej ekonomická činnosť a pokojné užívanie jej majetku.

6. Správny súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že rozsudok najvyššieho správneho súdu bol doručený 18. decembra 2023 a doručuje ho účastníkom konania. Poukázal na personálne problémy a množstvo nerozhodnutých vecí, ktoré prevzal zo správnych kolégií troch krajských súdov.

7. Najvyšší správny súd opísal priebeh konania a vyjadril názor, že konanie nepresiahlo tolerovateľnú dĺžku. Poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka sa nedomáhala rozhodnutia a urobila tak až deň po podaní ústavnej sťažnosti. Nesúhlasil s tým, že konanie je pre sťažovateľku extrémne dôležité, pretože správne súdnictvo nie je pokračovaním správneho konania a podanie správnej žaloby sa nedotklo právoplatnosti správnych rozhodnutí. Vyjadril nesúhlas s tvrdením sťažovateľky, že jej boli spôsobené významné škody, pretože jediná ujma, ktorá mohla nastať, bola neistota v otázke, ako sa najvyšší správny súd vysporiada s kasačnou sťažnosťou.

IV.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Predmetom konania bolo rozhodnutie o správnej žalobe proti rozhodnutiam o správnom delikte sťažovateľky. Ide o štandardnú súčasť rozhodovacej agendy správnych súdov. Vec nemožno hodnotiť ako právne zložitú a nemožno identifikovať ani žiadne skutočnosti, ktoré by prispeli k faktickej zložitosti. V správaní strán neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na priebeh konania. Sťažovateľka sa ako podnikateľský subjekt správnu žalobou domáhala preskúmania právoplatného rozhodnutia, ktorým jej bola uložená pokuta 7 000 eur a ktorú zaplatila ešte v roku 2015. Konanie pre sťažovateľku nie je osobitne významné.

10. Rozhodujúcim spôsobom dĺžku konania ovplyvnil krajský súd, v ktorého postupe sa v oboch napadnutých konaniach vyskytli obdobia úplnej nečinnosti. Najprv šlo o obdobie od októbra 2015 do mája 2017 a následne obdobie roka 2018, keď krajský súd vykonal iba úkony súvisiace s doručením vyjadrení. O žalobe rozhodol prvým rozsudkom až v apríli 2019. Po jeho zrušení najvyšším súdom rozsudkom zo septembra 2019 a vrátení veci krajský súd v októbri 2019 doručil rozsudok najvyššieho súdu stranám a ďalej bol celý rok 2020 a prvú polovicu roka 2021 nečinný. O žalobe rozhodol až v novembri 2021. Obe konania na krajskom súde tak trvali spolu približne šesť rokov, a to bez toho, aby bolo vo veci nutné vykonať akékoľvek rozsiahlejšie dokazovanie. Takáto dĺžka správneho súdneho konania je neprijateľná. Vzhľadom na dĺžku konania na krajskom súde bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a vyslovené, že postupom správneho súdu, na ktorý prešiel výkon súdnictva z krajského súdu, bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a obsahovo zhodné právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pretože do nálezu najvyšší správny súd rozhodol rozsudkom, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, avšak pre jeho právoplatnosť sú potrebné úkony správneho súdu, bolo správne súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané konať bez zbytočných prietáhov.

11. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie sťažovateľky, stav konania v čase podania ústavnej sťažnosti, predmet konania a jeho význam pre sťažovateľku bolo sťažovateľke proti správneému súdu podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 2 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti jej návrhu nebolo vyhovené.

12. Čo sa týka personálnych problémov správneho súdu, treba uviesť, že systémové zlyhania správy súdництва nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom týchto práv nie je pomenovanie príčin prietáhov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa.

13. Nebol dôvod ústavnej sťažnosti vyhovieť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Intenzita zistených prietáhov nevedie k takému stavu, ktorý by bolo možné posúdiť ako celkové odmietnutie prístupu k spravodlivosti. Rovnako nebolo sťažnosti vyhovené ani vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Z tvrdení sťažovateľky, ktorá uloženú pokutu zaplatila ešte v roku 2015, nemožno dospieť k záveru o porušení jej vlastníckeho práva. Rovnako nebol dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti v rozsahu proti postupu najvyššieho správneho súdu. Konanie o kasačnej sťažnosti sťažovateľky trvalo rok a osem mesiacov, čo nie je optimálna, no z ústavného hľadiska tolerovateľná dĺžka konania.

V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej správny súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením a ktorých výška 530,86 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti 2 x 208,67 eur) spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje 442,38 eur, k čomu vzhľadom na to, že advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, treba pripočítať túto daň.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu